

Miha Mazzini * Noah Charney * Ivan Mitrevski

SKRIVNA ZGODOVINA SLOVENIJE

Od Jazona do Ivana in še naprej

Jazon in argonavti

okoli 1300 pred našim štetjem

Verjetno apokrifna zgodba o Jazonovem obisku kraja, ki bo nekega dne postal Ljubljana, je temu mestu prispevala njegov simbol – zelenega zmaja. Mit pravi, da se je Jazon z argonavti na svoji pustolovščini tukaj ustavil z zlatim runom. A junak se še ni nasitil ubijanja zmajev, zato je tu, preden je na svoji poti zaokrožil nazaj v rodno Grčijo, pokončal še enega. Te legende ne moremo potrditi, pa tudi ovreči ne, a resnici na ljubo je treba reči, da v teh krajih ne moremo govoriti o ne vem kakšni naselbini, vse dokler niso Rimljani ustanovili Emone, ki je imela vodovod, kanalizacijo, javna kopališča, forum in podobno mestno infrastrukturo. Ta del sveta je bil za Rimljane pomemben iz vojaških in trgovskih razlogov. Od tu so se nadaljevale dobičkonosne trgovske poti pa tudi številni osvajalski pohodi z Apeninskega polotoka na Balkanski polotok in v Panonsko nižino. Kasneje so šli osvajalski pohodi tudi v obratno smer.

Pred davnimi časi, v daljni deželi, kjer živimo še danes, so bivali zelo počasni ljudje. Vse, kar so počeli, so počeli zelo počasi, zato so veliko delali, a malo opravili. Če jih je popotnik vprašal za pot, so mu z

»Kaj čakate? Zakaj ne napadete zmaja?« je vprašal in odšel k svojim, da si ogleda razbitine ladje in da se zmenijo, kaj bodo sedaj. Nato se je vrnil in dobil odgovor:

»Čakamo boginjo Slavo, da nam da znamenje.«

»Peljite me k njej!« je odločno zahteval Jazon in se vrnil k ladji. Razbita je bila na tako majhne koščke, da bi lahko vsak zagrabil enega in ga nesel do morja. Tam bi jo zlepili in se vrnili v Grčijo. »Ups,« je kolegom rekел Jazon, »neki odgovor me čaka, moment,« in se je vrnil v vas.

Vaščani so pokimali in ga peljali v kolibo na kolih. Jazon je zagledal kip Slave.

»Aha!« ji je rekel. »Daj jim že to znamenje in znebimo se zmaja!«

Kip je molčal in Jazon je zavzdihnil: »O ne, kakršni ljudje, tak je tudi njihov idol!«

Večerilo se je in Jazonu je bilo vsega dovolj.

Pričel je vpiti na kip: »Daj ta znak! DAJ ŽE ENKRAT ZNAK!!!«

Potegnil je meč. »Ali pa te razkoljem!«

Kip je molčal.

Jazon je besno zavihtel meč nad glavo, da bi z vso silo razklal kip, ko je sunil v nekaj mehkega.

Naslednja divja in velika vojska, ki je pustošila po teh krajih, so bili strašni Huni, ko so se vračali iz osvajalskega pohoda. Konji so se šibili pod plenom in vojaki so postajali vedno bolj nestrpni. Priganjali so jih, a uvideli, da je plena preprosto preveč, in odločili so se odvreči tisto, kar ni dovolj dragoceno.

Ko so korakali mimo Emone, so mestna vrata zevala in stavbe so bile že od daleč videti prazne. Prebivalci niso več imeli svoje boginje Slave, zato so raje pobegnili v gore in odnesli s seboj vse svoje imetje.

Med pregledovanjem vreč je eden od Hunov našel kip Slave. Ogledoval si ga je in ugibal, ali se pod neugledno površino skriva kaj dragocenega. Kaj, če je zlat? Ugriznil je vanj in si zlomil zob. Zaklel je in besno odvrgel kip, da je v loku priletel na sredo mestnega trga in obležal.

Ko so se Emonci vrnili na svoje domove, so ostrmeli. Najstarejši so Slavo takoj prepoznali in zavpili: »Čudež!« Njihov sveti kip se je sam od sebe vrnil!

na Turke, ki so seveda vrnili ogenj. V topove so metali krogle in vmes pomotoma tudi kip Slave, ki ga je eden od topničarjev pobral na poti skozi Beograd.

Tako je Slava poletela proti Dunaju. Treščila je skozi streho ravno v pekarno, točno na pladenj s tenkimi paličicami kruha in udarila obnje od strani ter jih ukrivila. Odbila se je v ponev s palačinko in jo raztrgala, nato pa obtičala v moki in jajcih, ki so stekla na zrezek v ponvi.

Naslednje jutro je avstrijski cesar ponosno stal na obzidju in vabil Sulejmana na nov kuhrske dvoboje. Najprej je pokazal ukrivljene kruhke: »Evo, pravi dunajski kifeljci!« Sledile so raztrgane palačinke: »Pravi cesarski praženec! Po meni se imenuje!« In nazadnje še višek pojedine: »Dunajski zrezek!«

Vse novo in izvirno. Sulejman je poraženo sklonil glavo in njegova vojska se je umaknila.

V spomin na ta dogodek prebivalci še danes radi potolčejo po mizi, kadar naročajo hrano.

Primož Trubar se je lotil pisanja svoje prve knjige in po zgledu Martina Luthra, začetnika reformacije, jo je pisal v nemščini. Stavke si je bral na glas, da bi slišal, ali lepo zvenijo.

Imel je govorno napako in njegov glas »r« je bil dolg in trd, zatikajoč se in tresoč.

Zatresla se je cela soba, steklovina je žvenketala in kip Slave na polici je zadrhtel.

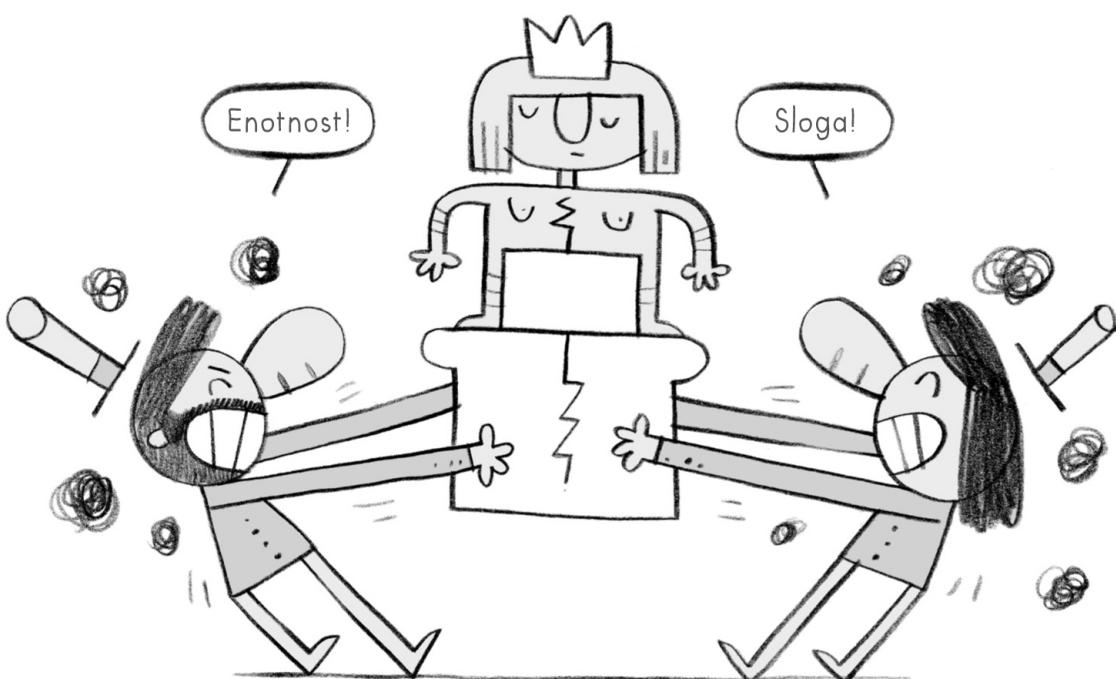
Primož se je tako zatopil v ustvarjanje, da ni ničesar opazil. Pisal je in bral, hitreje in glasneje, Slava pa je počasi pridrhtela do roba police in se zvrnila čeznjo.

Padla je točno na Trubarjev nožni palec, in ko je Primož nehal skakati od bolečine, je jezno zgrabil kipec, ga zviška treščil nazaj na polico in mu jezno ukazal: »Stati inu obstat!«

V tistem trenutku se je zavedel, kako lepo zveni slovenščina, predvsem pa je spoznal, da mu njena melodija ne povzroča težav, zato se je odločil knjigo napisati kar v domačem jeziku.

Stanko Vraz in France Prešeren sta na zgodnji zimski večer sedla k mizi, da bi se pogovorila o prvem velikem kongresu vseh Slovanov v Pragi naslednje leto. Natočila sta si kozarca in trčila. Kar sta še nekajkrat ponovila.

Oba sta na sestanek prinesla zvitke papirja, saj sta vedela, da ga bosta potrebovala zelo veliko. Vsak je pred seboj raztegnil list, ga držal z levico, da se ni upogibal, z desnico pisal, a ko sta pomakala pero v črnilnik, se je papir spodvihal, in hitro sta ugotovila, da takole ne bo šlo.

Na srečo sta v kotu zagledala kipec, ki sta ga uporabila za obtežilnik, in pisanje je steklo. Prešeren je pisal v slovenščini, Vraz pa je trdil, da je slovenščina brezupen jezik, slepo črevo – bolje bo, če si Slovani najdejo skupni jezik in pišejo v njem. France je tolkel po mizi in kazal na rokopis Poezij, češ slovenščina živi in z njo se je mogoče izražati.

Povrh tega sta imela en sam obtežilnik za papir in oba sta grabila po njem, da bi lahko pisala. Kip Slave silnega ruvanja ni zdržal in se je preklal na dvoje.

Prijatelja sta strmela v razbitini in obmolknila. Tiho, žalostno sta si pokimala, pobrala vsak polovico kipca in odšla, da se ne bi nikoli več

Vrečko z zrni je nosil s seboj, a mlinčka nikjer.

Nenadoma je v kotu opazil nekakšen kamen, in ko ga je vzel v roke, je videl, da gre za polovico kipca. Kljub obtolčenosti je bilo še vedno videti, da gre za žensko.

Kaj, če bi opisal, kako si pripravlja kavo? Ali pa kako mu neka ženska pripravlja kavo? Hm, mama, to imajo bralci radi!

S kipcem je pričel tolči po zrnih in jih drobiti. Komaj je končal, že je lastnik hotela divje odprl vrata in pričel vpiti, naj ne nadleguje gostov in naj da takoj mir. Če hoče kavo, naj uporabi sobno postrežbo, ne pa da na vso moč razbijja.

Cankar je požrl bes in le nekaj zagodrnjal.

»Poznam take goste!« je zavpil hotelir. »Da ne bo kaj izginilo iz sobe!

Vse imam popisano!«

Cankarja je razganjalo od besa. »Gostje si bodo sobo pisali sami, ti jim je ne boš, hotelir, bedak!«

Odločno je vtaknil kipec v kovček. Mogoče pa kje v Sloveniji najde njegovo izgubljeno polovico? Mogoče ne bi smel samo čepeti doma in pisati, marveč bi moral oditi med ljudi, imeti predavanja, mogoče vstopiti v politiko ter najti drugo polovico kipca?